

PASIONSKA
BAŠTINA

25
*jubilarne
svečanosti*

MUZEJ MIMARA

Hosana sinu Davidovu

HRVATSKI UMJETNICI
NA TEMU MUKE I
USKRSNUĆA

Retrospektivna izložba povodom 25. jubilarne
obljetnice Pasionske baštine

12.-26. ožujka 2016.

Hosana sinu Davidovu

Svečanosti Pasionske baštine u 25 godina svog kontinuiranog trajanja postale su u korizmenim danim čvrsta sastavnica kulturnog i vjerskog života Zagreba, u širem smislu i Hrvatske. Zagrebački koncertni prostori, crkve, galerije mjesa su događanja, ali sudionici dolaze iz svih krajeva Lijepa naše, osvajajući publiku različitih generacija. Trajanje manifestacije od oko dva tjedna prostire se svojim ozračjem i znatno duže, poradi pamtljivih koncerata i izložbi, a i zbog očekivanja novih projekata na veliku temu Pasije. U svim sadržajnim vidovima Pasionske baštine, glazbeno-scenskim, književnim i likovnim, osmišljavani su programi dojmljive kvalitete u odmjerenoj sinergiji poštivanja vrijednosti umjetničke tradicije (s čestim naglaskom na iskustva pučkog) i otvorenosti novim pristupima u umjetničkoj interpretaciji Pasije. Pojam tradicije uprisutnjen je na dva načina, s

Pasija u djelima hrvatskih umjetnika

Izbor povodom 25. obljetnice Pasionske baštine

jedne strane u prezentaciji djela bližeg ili daljeg povijesnog pamćenja, a s druge strane vidljiv je i u recentnim ostvarenjima koja koriste okvire ili tek elemente klasične estetike.

Takovoj koncepciji pripadaju i likovne izložbe, s vidljivim rasponom poetika prepoznatim u dijalogu umjetnika, onih koji svoju osobnost izražavaju u dodiru sa zanim stilovima moderne i suvremene umjetnosti, i onih sklonih manje konvencionalnim rješenjima. Oba segmenta umjetničkih određenja otkrivaju i nakanu „Pasionske baštine“,

poticanje stvaralaštva na pasionske teme, odnosno spasiti od zaborava djela baštine i pokazati njezin vitalitet.

Kod izložbi polazilo se od objektivne situacije, sa svijeću da usprkos potencijala te niza sjajnih djela sakralne tematike, aktualna umjetnička razina ostvarenja te motivike i nije previše visoka, kako zbog likovne nedorečenosti, tako i površnosti u razumijevanju sadržaja. Tek su se povremeno vezale dvije nužne komponente djela sakralnog znaka, slikarsko/kiparska dojmljivost i nadahnutost

svetopisamskom porukom. Na izložbama afirmiranih autora, koji su bar dio opusa posvetili djelima sakralne umjetnosti, oba su se aspekta preplitala na putu umjetničkom jedinstvu. Iako je i tu moglo biti iznenađenja. A i neka manje znana imena privukla su pažnju umjetničkom blistavošću, vještinom i svežinom u osvajanju duhovnog u slici. Ali ipak znatan ih se broj izgubio u nekritičnosti stava bez potrebitog poistovještenja s značenjem motiva.

Ali pogled na izložbe u dva posljednja desetljeća u okviru Pasionske baštine s djelima motivske odrednice Kristovog kalvarijskog hoda otkriva primjere istinske slikarske i kiparske kreativnosti. Postavljeni su visoki kriteriji, a samim time porasla je ozbiljnost umjetničkih pristupa. Umjetnicima raznih generacija i likovnih izričaja zajednička je utkanost razumijevanja poruka Evandela, neovisno radi li se o praktičnim

vjernicima, kojima je stvaranje i vid molitve, ili osobama koje iskreno pristupaju biblijskim tekstovima, nalazeći inspiraciju u slojevitosti teoloških sadržaja. U svakom slučaju svi su svjesni da ostajanje na površini same ikonografske datosti teško može dati rezultata. Talent nije dostatan ako nema doživljajne punine u interpretaciji motiva biblijske konotacije. S nužno otvorenim prostorom slobode, poticanja širine načina, s težnjom ka novim kompozicijskim, formalnim pa i djelomično sadržajnim accentima.

Sakralna umjetnost i u našem vremenu još uvijek prati nit mjeđe realistične opisnosti postojane u figurativnom naslijedu velikih stilova prošlosti u kojem su genijalni majstori, a zatim i njihovi sljedbenici reinterpretacijom uzora oblikovali svojevrsne kanone u prikazu pojedinih motiva. Stilovi moderne umjetnosti, (poput simbolизма, ekspresionizma,

nadrealizma, pa u vidovi astrakcije s notom asocijativnog) također su formirali, istina labave, okvire rješenja ponuđenih suvremenim umjetnicima. Oni nasljeđuju to „opterećenje“ koje im bar u naznaci, podsvjesno, ulazi na putanju stvaranja autentičnog likovnog izraza. Dakako u konačnici, u slijedu izložbi „Pasionske baštine“ svjedoci smo brojnih zanimljivih ostvarenja jer je u hodočašću slikara i kipara u nizu izložbi bilo i razložnog, djelomičnog „citiranja“ znanog likovnog rodoslovja, ali i primjera snažne autorske rukopisnosti, ponekad približene slutnji motiva.

Ove generalne podjele tek su osnovni koridori umjetničkih rijanski u ravnoteži odabranih poetika u retrospektivi ponajboljeg na izložbama „Pasionske baštine“. Od skupnih izložbi važno je spomenuti šest respektabilnih smotri, od prve održane 1998. godine. Pobudile su veliki interes

umjetnika, realizirane su djelima dojmljive kvalitete, određene selekcijom od strane stručnog žirija. Nagrađeni s tih izložbi, a njih je ukupno devetnaest, čini vrlo važnu sastavnicu izložbe. Drugi čine umjetnici predstavljeni na samostalnim izložbama, kao jedini izлагаči, ili s još jednim ili dvojicom autora, ali i umjetnici koji su na izložbama zaokruženih motivskih odrednica ostavili snažan trag.

Ovogodišnja izložba s lozinkom božanske ljubavi pod nazivom HOSANA SINU DAVIDOVU okupila je umjetnike s vrha ljestvice sakralne umjetnosti i prava je žetva djela transcendentalnog svjetla. Zbilja vjere temelj je umjetničke predanosti, nebesko tlo stvaralačka uzbrdica koju treba proći. S motrištima oplemenjenim nasadima uvjerenja, s produbljivanjem likovnim oblicjem odlomaka tekstova evandelistu, sa sabranošu kojom darovanje i prihvaćanje umjet-

12.-26. ožujka 2016.

MUZEJ MIMARA

kucajte i otvoriti će Vam se". Po- božnost pojedinca javna i privat- na, svjesna i nesvjesna pokretač je umjetnosti sakralnog znaka koji talentom u svijetu svog likovnog repertoara gradi djelo. Samosvojnost umjetnika, njihova likovna imaginacija i strast tada dovode do umjetničke vrijedno- sti bez oskrvnuća sadržaja. Vanjski znakovi oblikovnih varijanti i kiparske i slikarske vrste mogu biti itekako daleko od poznato- sti utabanih staza, ali ne mogu umjetnici u dramaturgiji Pasije, u samozatvorenosti estetskog, negirati izvore i uzroke proizašle iz veličajnosti motivskog bogat- stva.

Izložba „Hosana sinu Davi- dovu“ nastala je na podlozi

provjerenog, kako konstanti tako i novih kucavica hrvatske um- jetnosti, koji su na ovoj skupnoj prezentaciji zastupljenih s po jednim djelom. Njih tridesetak tvori razlomak ravnoteže u spoznaji primarnog u likovnoj strukturi djela, sa svim svojim rukavcima, bliskim do dodira, ali i udaljenim u stilskim iskoraci- ma. Ali poveznica je u silnicama usmjerenja, u simbolu i motivu k i ž a koji nadkrijuje sve pa- sionske prizore. U kumuliranju značenjskog sloja, u sceni Kristo- vog raspeća, u orientiru Pasije, niz umjetnika našao je priliku za svoje kazivanje o Isusovom Spasiteljskom činu, o patnji, o žrtvi. Koncentriranje na sam Kristov lik traži uz nadahnuće i

umjetničku disciplinu u provedbi osobnosti načina budući da au- tori zasigurno nose sjećanja na viđenja brojnih raspela viđanih u crkvama, na raskrizjima, po kućama. I onih manufakturnih serija, i onih umjetničkih preten- zija. Scena Raspeća svojom rela- tivnom likovnom jednostavnosti pomalo reducira umjetnicima manevarski prostor kompozicij- ske raznovrsnosti, te je nužno u interpretaciji iznijeti njenu po- tresnost. U odnosu križa i kor- pusa leži i tajna i nada, veličina žrtve Boga koju umjetnici svojim senzibilitetom znaju prenijeti. Dakako u mjeri dostupnoj čo- vjeku. Umjetnici djelom postaju svjedoci, sakralna tematika nije neutralna tematika već traži

pravi potpis na umjetničkom angažmanu. Golgota otkupljenja je polazište umjetničkog pro- pitkivanja i kroz stilistiku marne opisnosti, zatim primjerima sta- menih, gotovo, arhitektonskih formi, ali i (znatno češće) kroz ekspresionističku gestualnost, kojom potresnost i bol u čvoru naboja postaju jezgra shvatljivog. Neizrecivo učiniti izrecivim i nije umjetnički zadatak, no slikari i kipari su dužni stvoriti djelo neosporne likovne osmi- šljenosti, s prostorom duhovnog. Ova izložba to nudi, skulptori u prizorima raspeća mekom i snažnom modelacijom tjelesnog narativnom daju ekspresionistič- ke obrate, koristeći i razložnost iskre, ali i manire kao stalno ušće

misaone meditativenosti. Slikari su se u sceni raspeća idejno i kompozicijski kretali od sugerirane taktičnosti ispaćenog tijela do intrigantnosti znaka, dajući difuznošću svjetla i bojom pro- stornost kadra, nadilazeći fizička ograničenja formata. Neka od djela prividno su građena na granici provokativnog, satkana od oruđa muke, ili od amorfne oblikovnosti kamena, užeta, drveta. Tom elementarnošću motivi prelaze ka drugoj razini jasnoće. No iskrenosti ne nedostaje.

Kristova smrt

na križu nagovje- štava i Usksruće, te su neki od slikara u mraku već vidjeli svjetlo. Ali isto tako su zastali suo- sjećajem u sceni Pieta, prikazu

neizmjerne boli majke s mrtvim sinom u naručju. Adekvatno ugodađaju slikari se održu kolori- stičkog bogatstva, prihvatajući tonske vrijednosti tuge i smiraja. Posljednja večera obilježena ustanovljenjem Euharistije prizor je složenog scenarija, s likovnom genezom leonardovske hori- zontalnosti i tintorettovske dijagonalnog prodora u dubinu, odnosno i kružnom kompozi- cijom, kao načinima izvanjskih odnosa apostola i Isusa. No u krutosti normi došlo je do osobnih sloboda. Statičnost i dinamičnost dojma ne ovise samo o ritmičkom redu već od orkestracije same postave. Figu- rativnost literarne preciznosti jedna je od mogućnosti izraza, Da konačno dođe do realizacije

izložbe, a time i publikacije, mo- derne i suvremene hrvatske sa- kralne umjetnosti. S povjesnim segmentom, u slikarstvu djelima Bukovca, Ivezovića, Tišova, Me- dovića, Csikos Sessije, Kraljevića, Babića, Trepšea, Šulentića... pa preko Dulčića, Ivančića do naših dana. Kod kipara nezaobilaznog Meštrovića, Frangeš Mihanovi- Ća, Kerdića, Škarpe... S strogom selekcijom sakralne umjetnosti svih perioda. I one današnje. Dokaz vrijednosti hrvatske sakralne umjetnosti i u svjetskim relacijama je i prisustvo njenih umjetni- ka u Muzeju moderne religiozne umjetnosti u Vatikanu. Podatak koji može samo radovati.

Stanko Špoljarić

Hosanna to the Son of David

Passion in the Works of Croatian Artists

The ceremony of the Passion Heritage has been held for 25 consecutive years and thus became a constant of the cultural and religious life of Zagreb, as well as Croatia, in a wider sense, during lent. In all the contextual aspects of Passion Heritage, those related to stage performance and music, literature and art, programs have been envisioned of impressive quality and in a harmonized synergy of respect for the value of art tradition (often with an emphasis on the experience of the folk) and openness to new approaches in the artistic interpretation of Passion.

Such a concept includes art exhibitions, with an evident scope of poetics visible in the dialogues of artists, those who express their personality in contact with the known styles of modern and contemporary art, and those prone to less conventional solutions, with the inevitable impressiveness and adoption of the scriptural message.

The exhibitions staged in the last two decades as part of the Passion Heritage showcasing works with motifs of the Christ's walk to calvary, reveal examples of genuine creativity in the creation of works of art and sculptures. High standards have been set, causing the artistic approaches to become more serious, regardless if they concern practical believers, who experi-

ence creation also as a prayer, or persons who use their skills and hearts to approach Biblical texts and find inspiration in the many layers of theological contents.

Sacral art still follows the thread of extent of realistic descrip- tiveness which has steadily permeated the figurative heri- tage of major historical styles in which masterminds, as well as their successors, used model reinterpretation to shape canons in the portrayal of certain motifs. Modern art styles (like symbolism, expressionism, surrealism, and even abstraction in some respects - with a hint of associativity) have also shaped

frameworks, albeit weak, for solutions offered to contempo- rary artists.

This year's exhibition, under the code of God's love and the title of HOSANNA TO THE SON OF DAVID, has gathered top artists of sacral art, and it is a real fea- st of works of transcendental light. The reality of faith is the basis of artistic devotion, and the heavenly soil a hump on the road of creativity that must be overcome. Passion is about the climax of events from the Old and the New Testament. Painters and sculptors have found inspiration in Golgota throughout

the history of art. Artists bring knowledge and emotions into the dialogue with the Biblical ambient and atmosphere, se- arching for the spiritual in the bitter reality. External signs of design varieties, and types of paintings and sculptures may indeed greatly differ from the familiar paths; however, artists staging the Passion, in the self- containment of the aesthetic, cannot deny the sources and causes arising from the richness of motifs.

The exhibition "Glory to the Son of David" is based on proven "classic" and new names,

connected by their affiliations, the symbol and motif of the cross present in all the images of the Passion. The relationship between the cross and the corpus incorporates both a secret and hope, the extent of God's sacrifice easily portrayed by artists - owing to their sensibility. Far beyond human grasp. No special artistic skills are needed to translate the inexpressible into expressible, but painters and sculptors must create works of indisputable artistic meaning, leaving space for the spiritual. Some of the works seem to be built on the verge of provoca- tiveness, composed of Weapons

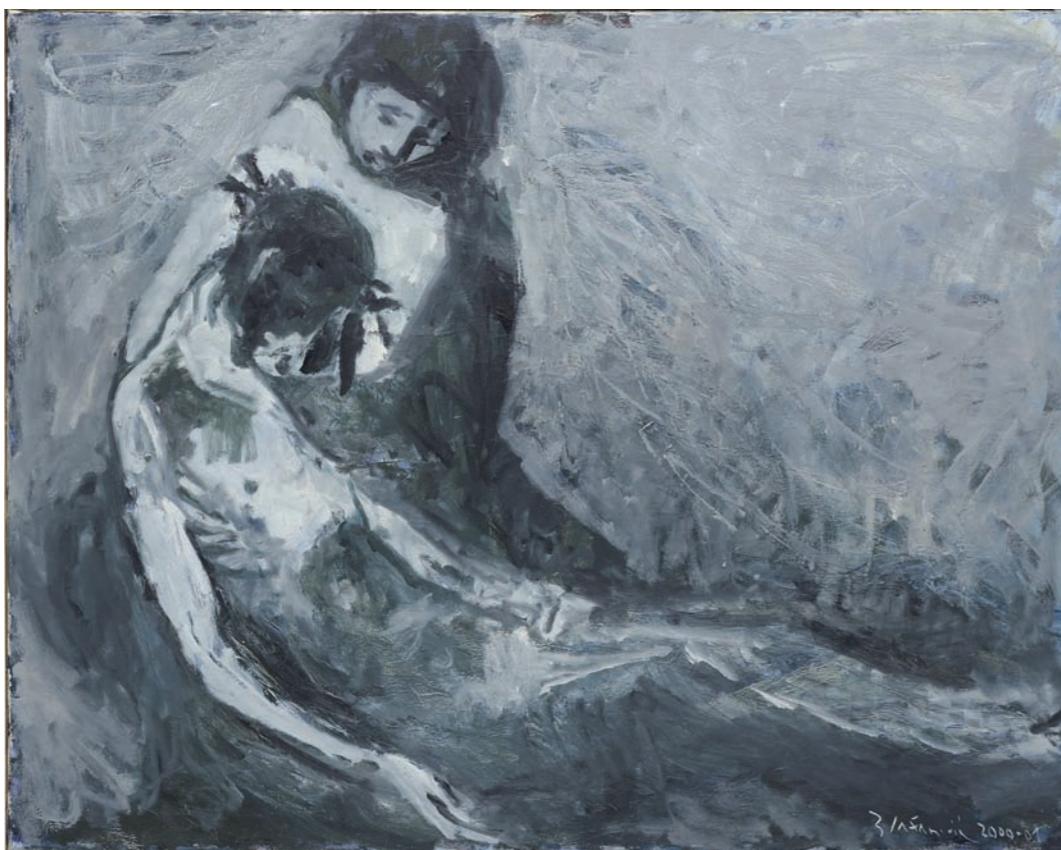
Stanko Špoljarić

Ana
BILAS

Križni put, 2007.

kombinirana tehnika, drvo, kamen, konop,
56x56x38 cm

Vlatko
BLAŽANOVIĆ

Pieta, 2001.

ulje/platno, 85x108 cm

Mile
BLAŽEVIĆ

Večera u Emausu, 2016.

sadra, 71x92x14 cm

Kruno
BOŠNJAK

Isus nosi križ

bronca, 57x32x35 cm

Ana Marija
BOTTERI PERUZOVIĆ
Andeoska pieta, 2012.
akrilik/papir, 58x60 cm

IRIS
BONDORA DVORNIK
Posljednja večera, 2016.
kombinirana tehnika, 80x100 cm

Josip
BOTTERI DINI
Procesija, 2005.
akrilik/platno, 50x70 cm

Robert
BUDOR
Tišina, 2003.
akrilik/platno, 120x100 cm

Tomislav
BUNTAK

Raspeće, 2006.

akrilik/platno, 200x180 cm

Zlatko
ČULAR

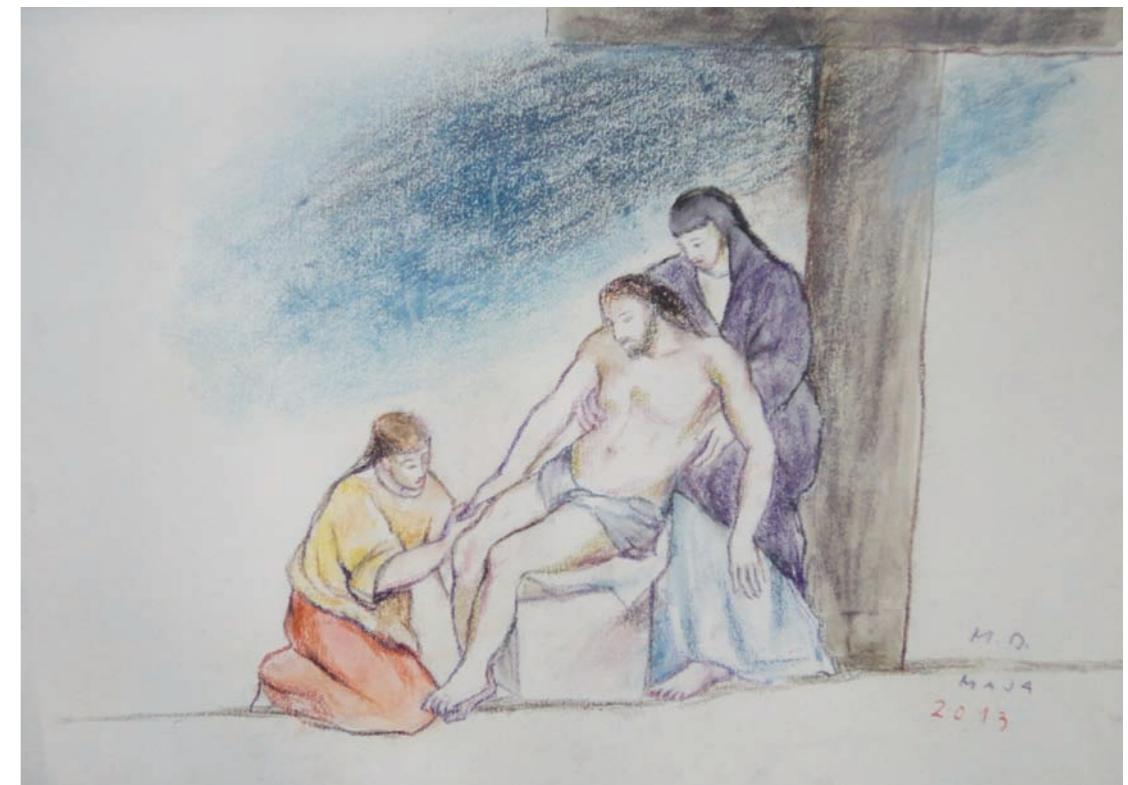
Krist, 2012.

sadra,platno, 170x53 cm

Maja
DOLENČIĆ MALEŠEVIĆ

Pieta

pastel, 70x50 cm

Branka
DUBOVAC

Friži

kombinirana tehnika (pijesak, akril), 43x138 cm

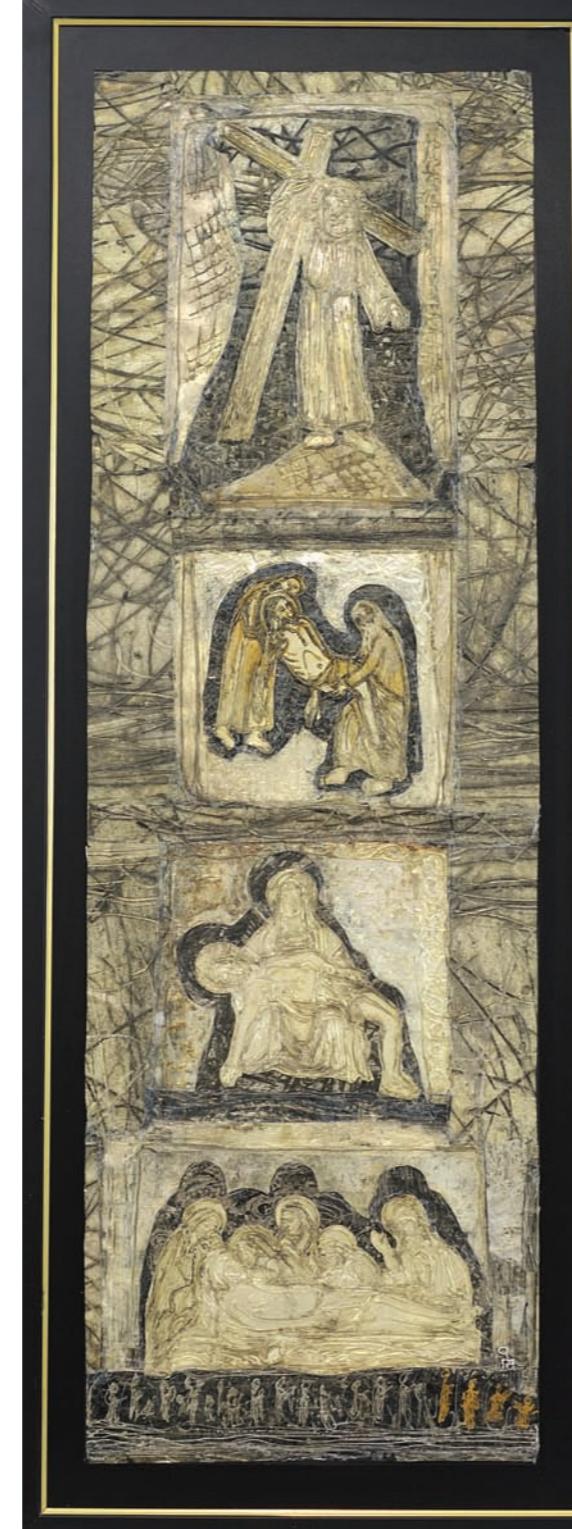

Marijan
GLAVNIK
Riba, 2005.

obojeno drvo, 47x37x10 cm

Marija
ĐOKOVIĆ
Prema Golgoti

kombinirana tehnika, 121x38 cm

Igor
GRUBIĆ
Trojstvo, 1997.

performance i intervencija u prirodi,
tri kružnice promjera 12 metara
stablo, hrast, lipa, breza
izvedeno na jezeru Bundek, 10. 5.1997.

Ana
GUBERINA
Isus umire na križu, 2009.

akrilik/platno, 100x100 cm

Marijan
JAKUBIN
Tragom bijele crte, 2010.
akrilik i ulje/platno, 100x70 cm

Eugen
KOKOT
Raspelo, 2013.

Kombinirana tehnika, akril/papir, 150x90 cm

Dora
KOVACHEVIĆ
Katedrala, 1998.
drvo, metal, 78x60x55 cm

Kuzma
KOVACIĆ
Posljednja večera
bronca, promjer 20, visina 10 cm
(vl. Damir Ujević)

Lucija
LABAŠ KONDA

Torinsko platno (diptih), 2005.

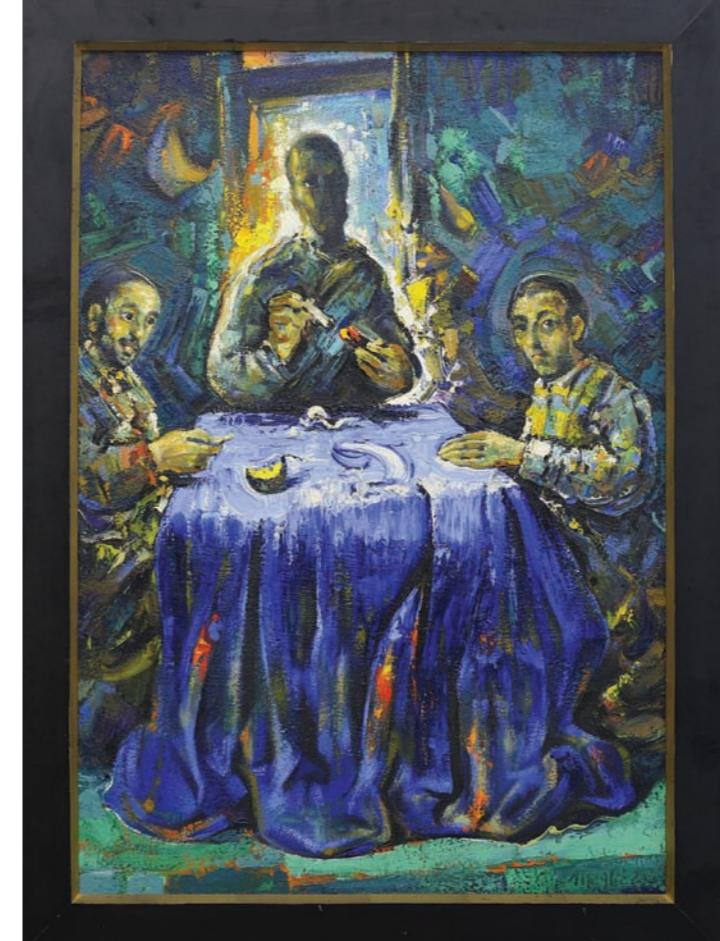
kombinirana tehnika i akrilik/platno, 80x80 cm

Leila
MICHEILI VOJVODA

Isus pada pod križem, 2002.

tempera/papir, 100x70 cm

Vladimir
MEGLIĆ

Večera u Emausu, 2004.

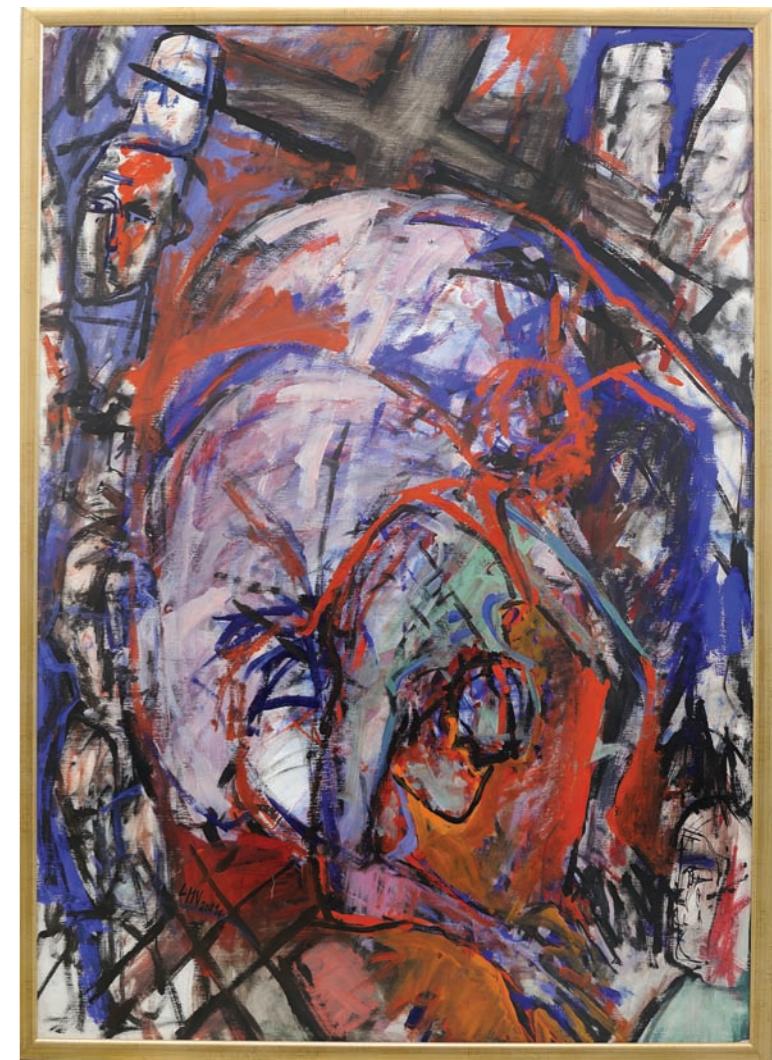
ulje/platno, 100x70 cm

Tihomir
LONČAR

Večera u Emausu, 2015.

akrilik/platno, 100x150 cm

Josip
MIJIĆ

Posljednja večera, 2005.

kombinirana tehnika/platno, 200x150 cm

Neno
MIKULIĆ

Jesus Christ, TK 79, 2005.

kombinirana tehnika, 90x55x10 cm

Dubravko
MOKROVIĆ

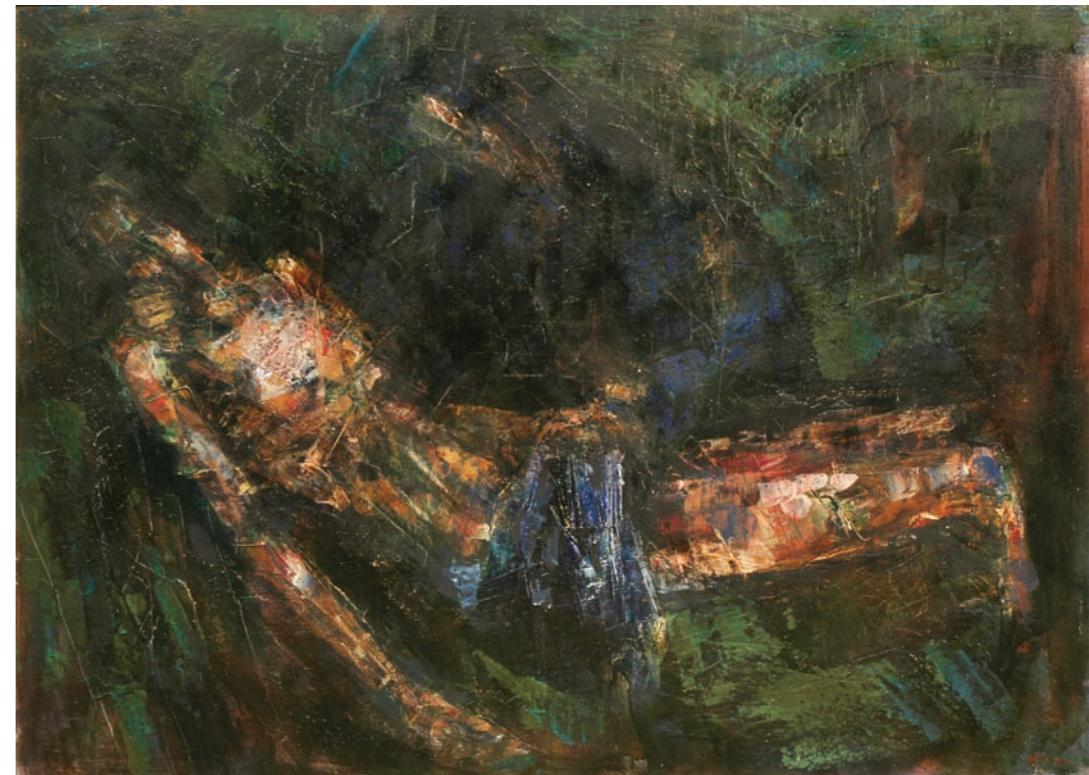
Pieta, 2015.

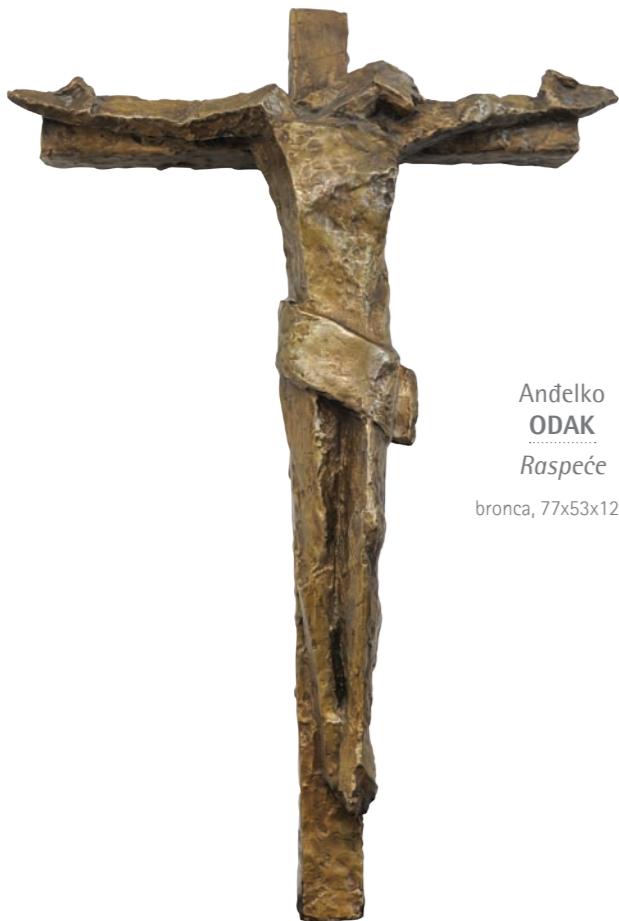
ulje/platno, 106x72 cm

Željko
MUCKO

Pieta, 2004.

ulje/platno, 91x122 cm

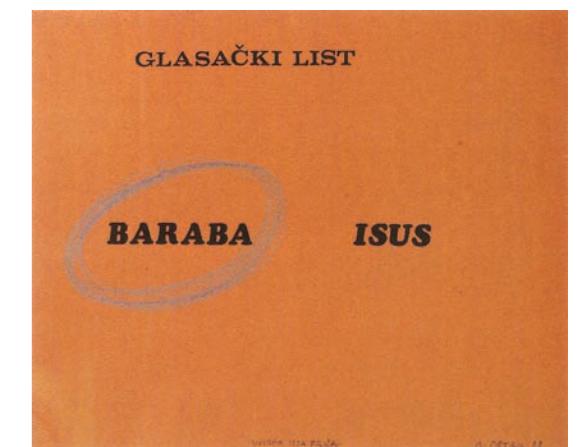

Anđelko
ODAK
Raspeće
bronca, 77x53x12 cm

Željko
PALČIĆ
Križni put, 2008.
drvo, 60x40x5 cm

Hrvoje
PERUZOVIĆ
Mrtvi Krist, 2007.
akrilik/platno, 80x60 cm

Ratko
PETRIĆ
Uvijek ista priča, 1998.
papir, 31x38 cm

Josip
POLJAN
Raspeće, 1999.
bronca, 47x24x11 cm
(vl. Damir Ujević)

Davorin
RADIĆ
Golgota, 2003.
sepija/papir, 68x50 cm

Đuro
SEDER
Uskršnje, 1993.
ulje/platno, 130x105 cm

Mile
SKRAČIĆ
Pieta, 1991.
ulje/platno, 97x146 cm

Ante
STARČEVIC
Bleiburg, 1995.
reljef, bronca, 50x38 cm

Zvonimir
ŠEPAT
Spomen Kruni, 2009.
kamen, 23x16x11 cm

Petar
UJEVIĆ
Posljednja večera, 2009.
umjetni kamen, drvo, 24x59x59 cm

Zvonimir
VILA
Križni put, 2008.
bakropis, 86x106 cm

Nikola
VUČKOVIĆ

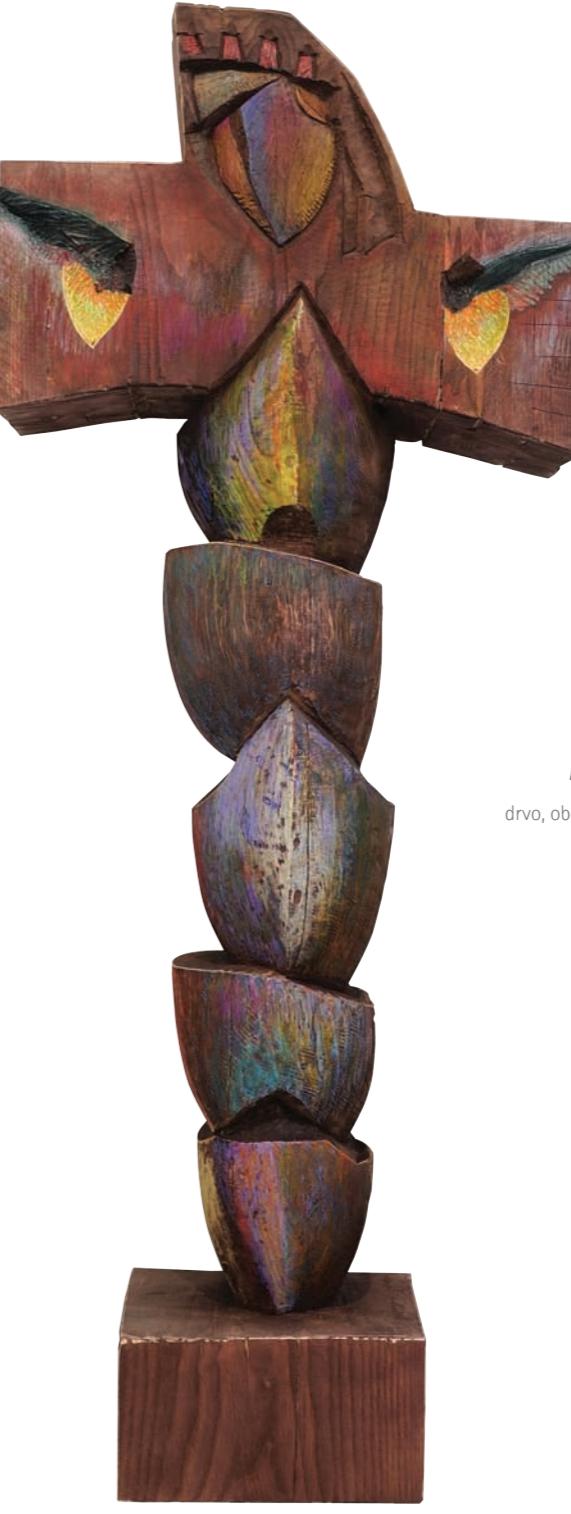
Križni put, 2003.

gips, 70x120 cm

Matko
VEKIĆ

Križ, 2001.

ulje/platno, 100x90 cm

Šime
VULAS

Raspelo, 2015.

drvo, obojeno, 134(152)x59x31 cm

NAGRADE NA IZLOŽBAMA PASIONSKE BAŠTINE

Na natječajima Pasionske baštine
za novo hrvatsko pasionsko stvaralaštvo do sada su nagrađeni:

- 1998.** I. Šime Vulas: *Križ s krunom*, 1996.
II. Eugen Kokot: *Šimun Cirenac pomaže Kristu nositi križ*, 1996.
III. Ratko Petrić: *Uvijek ista priča*, 1998.
III. Igor Grubić: *Trojstvo*, 1997.
- 2001.** I. Matko Vekić: *Posljednja večera*
II. Ana Guberina: *Uskrсли Krist*
III. Dora Kovačević: *Katedrala*
- 2005.** I. Neno Mikulić: *Jesus Christ TK 79*
II. Josip Mijić: *Posljednja večera*
III. Nikola Vučković: *Križni put*
- 2008.** I. Robert Budor
II. Ana Bilas
III. Anđelko Odak
- 2012.** I. Zlatko Čular: *Treći dan*
II. Tomislav Buntak: *Uskrsnuće*
III. Zvonimir Vila: *Križni put*
- 2015.** I: Željko Mucko: *Imago pietatis*
II. Branka Dubovac : *Friži*
III. Leila Michieli Vojvoda: *Otisak križnog puta*

Izdavač:
PASIONSKA BAŠTINA

Za izdavača:
mr. Jozo Čikeš

Predgovor:
Stanko Špoljarić

Odabir:
Stanko Špoljarić

Postav izložbe:
Stanko Špoljarić
Bruno Šeper

Fotografije:
Vedran Metelko

Prijevod:
Global Link d.o.o.

Grafičko oblikovanje:
Gordan Karabogdan

Tisk:
INTER NOS, Zagreb

Naklada:
200 komada

th